

DR. J. E. A. L. STRUICK

gemeente-archivaris van Utrecht
25 jaar in gemeentedienst
1954-15 maart-1979

Het feit, dat op 15 maart a.s. de gemeente-archivaris van Utrecht, dr. J. E. A. L. Struick, een kwart eeuw in dienst van de gemeente Utrecht werkzaam zal zijn, is zeker de moeite waard om onder de aandacht van de lezeressen en lezers van ons Maandblad te brengen.

In 1954 begonnen als chartermeester werd hij al spoedig betrokken bij de voorbereidingen voor de oprichting van (een gedeelte van) een nieuw gebouwen-complex voor de Rijksarchiefdienst in de provincie en de Gemeentelijke Archiefdienst in de stad Utrecht. In 1961 werd daarvoor een terrein aan de Alexander Numankade aangewezen, maar reeds lang tevoren nam Struick met en namens de gemeente-archivaris aan de bouwonderhandelingen deel.

Intussen promoveerde hij op 27 mei 1960 „cum lau-

de" aan de Nijmeegse Universiteit op het proefschrift „Gelre en Habsburg". Per 1 september 1964 werd Struick, als opvolger van mr. J. W. C. van Campen, door de gemeenteraad tot archivaris van de stad Utrecht benoemd.

Wanneer ik de verdiensten van Struick in enkele regels wil trachten samen te vatten, dan kan ik dat alleen maar ten dele en moet ik mij zeer beperken. Daarvoor zijn 25 jaar te lang en is de mij toegemeten ruimte te kort. Maar er zijn zeker een paar feiten van betekenis te noemen, die het vermelden waard zijn.

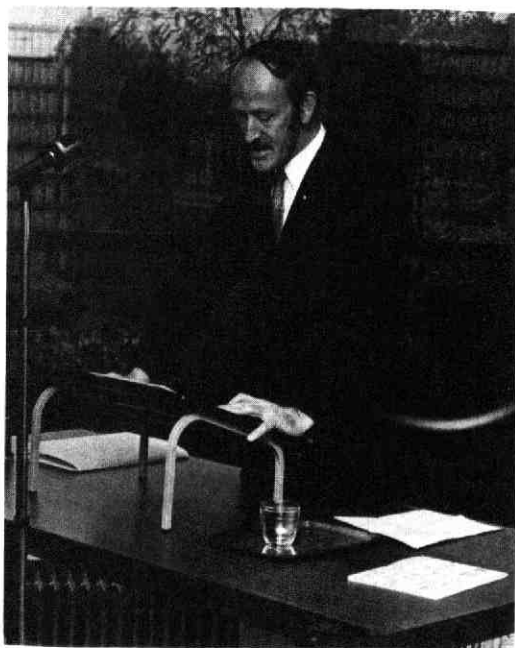
Zo wist de onder de leiding van Struick steeds groeiende archiefdienst zich - directer en veelvuldiger dan voorheen - bij voorkomende gelegenheden naar buiten toe te manifesteren. En dat kon ook steeds beter nadat de archiefdienst in juni 1968 van het oude en veel te kleine gebouw aan de Drift was verhuisd naar het nieuwe complex aan de Alexander Numankade.

Ik noem uit die beginperiode de grote presentatie in 1969 in de bovenzaal van het Catharijneconvent aan de Lange Nieuwstraat, die onder het motto „Van Romein tot Hoog-Catharijn" veel bezoekers trok. Te zelfde tijd ging de eerste film van de inmiddels landelijk bekend geworden cineast Jos Stelling, getiteld „Over Utrechts Historie", in première. Dat Struick aan beide projecten de handen vol had, spreekt vanzelf.

In 1968 verscheen het boek van Struick „Utrecht door de eeuwen heen", een standaardwerk, dat een bestseller werd en bleef en waarvoor in vele huisbibliotheken een plaats werd ingeruimd.

Voorts verdiepte Struick zich met succes in de geschiedenis van de H. Hartparochie in Oudwijk (1972), van de gemeente Zuilen (1973) en van de Stadhuisbrug (1974), en stelde hij een wandelgids van Utrecht samen (1977).

Dat de archiefdienst zich via exposities tot de plaatselijke gemeenschap kon richten, was mede een gevolg van de steeds meer veld winnende en door Struick gepropageerde gedachte, dat met name op die wijze de al te grote kloof tussen archief en burgerij zou kunnen worden verkleind. Een gedachte die juist is gebleken, gezien de sterke toename van het bezoek aan de archiefdienst in de laatste jaren. De tentoonstelling waarvoor Struick organisatorisch een grote persoonlijke bijdrage heeft geleverd, waren vooral: „Utrecht en zijn bisschoppen", samen met de Rijksarchiefdienst

Dr. Struick bij de opening van de tentoonstelling „Wandelingen van Jan David Zocher" op 7 november 1973 in het gebouw van de Gemeentelijke Archiefdienst. Foto: Gemeentelijke Fotodienst Utrecht

in de provincie Utrecht voorbereid (1971), „Samuel Muller, gemeente-archivaris van Utrecht, 1874-1918“ (1974) en de tentoonstelling in het kader van het Monumentenjaar „Oudegracht in de bocht“ (1975).

De laatste tentoonstelling, waartoe Struick mede de aanzet heeft gegeven, is de mobiele tentoonstelling „De Unie van Utrecht, 1579-1979“, die momenteel in het gehele land is te zien. Samen met medewerkers van de Archiefdienst, met het Centraal Museum, de Gemeentelijke Fotodienst en de restauratie-afdeling van de Gemeentelijke Archiefdienst kon dit idee van Struick zinvol worden gerealiseerd. Door middel van deze expositie wordt tevens de tentoonstelling „De kogel door de kerk?“, die vanaf 23 februari a.s. in het Centraal Museum wordt gehouden, onder de aandacht van een groot publiek gebracht.

Struick vervulde een groot aantal functies in en buiten zijn vakgebied. Ik noem er slechts enkele: bestuurslid van de Vereniging van Archivarissen in Nederland; redacteur van het Nederlands Archieven-blad; redacteur van het internationale archievenblad „Archivum“; lid van de International Association of Sound Archives; bestuurslid van de vereniging Oud-Utrecht (1964-

1972); redacteur van ons Jaarboek (1969-1978); lid van de gemeentelijke begeleidingscommissie voor archeologische aangelegenheden; bestuurslid van het Universiteitsmuseum; bestuurslid van de stichting Jr. Jacob van Eyck en lid van de culturele werkgroep Herdenking Unie van Utrecht.

De archiefdienst groeide, met Struick als uiteindelijk verantwoordelijke man. Zijn medewerkers - en niet alleen deze - verheugen zich daarover, hoewel sommigen tot matiging adviseren, want ook voor een archivaris - en zeker voor een zo inventieve en actieve als Struick - geldt dat er grenzen zijn. Gelukkig dat op de aanvankelijke terugslag van een klein jaar geleden een voorspoedig herstel is gevolgd en dat hij binnenkort zijn werkzaamheden weer volledig zal kunnen hervatten.

Wij van de Gemeentelijke Archiefdienst, van de Gemeentelijke Fotodienst en van de vereniging Oud-Utrecht hopen, met vele anderen, dat het Struick in de komende jaren zeer, zeer goed mag gaan en wensen hem toe dat hij de door hem gekozen weg met wijsheid en in een goede gezondheid zal mogen blijven vervolgen.

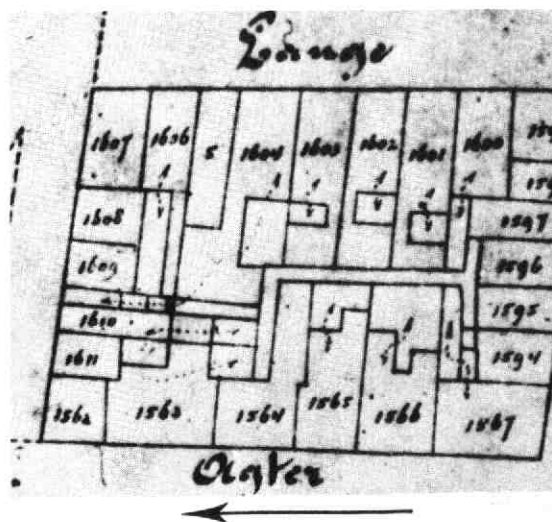
A. Graafhuis

WAAR EENS HET ST. ELISABETHSGASTHUIS STOND

Het mag bekend verondersteld worden, dat het kadaster beschikt over een rijke schat aan gegevens omtrent de eigendom van onroerend goed gedurende de laatste anderhalve eeuw. Deze gegevens betreffen allereerst de grond, de gebouwen en de eigenaren met hun beroep en woonplaats. Maar ook kan men vaak allerlei andere zaken aantreffen, zoals speciale voorwaarden, familierelaties, verkoopprijzen enz. Het is vaak mogelijk hieruit een aardig tijdsbeeld op te bouwen. Helaas zijn de registers nogal moeilijk te raadplegen, enerzijds door hun ingewikkeldheid, anderzijds door de kosten, die bij raadpleging - anders dan voor wetenschappelijke doeleinden - in rekening moeten worden gebracht.

Minder bekend is dat deze gegevens tevens een goede basis kunnen verschaffen om verder terug te gaan in de tijd; en wel naar de registers van transporten en plechten, naar de registers van de hypotheekbewaarder over de periode 1811-1838 en naar de oude notariële protocollen: alles in bewaring bij Rijks- en Gemeente-archieven.

Om te bewijzen dat hij gerechtigd is een gebouw of

Deel van de kadastrale kaart Utrecht, sectie C, 1, 1832